

ՍՓՅՈՒՌԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԼԻԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎՐ

Սույն թվականի մարտի 10-ին Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ կոմիտեի տարեկան լիազումար ժողովը: Ժողովին ներկա էին հայրենի գրողներ, արվեստագետներ, գիտնականներ, Երևանի հասարակայնության ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև մամուլի, ռադիոյի և հեռուստատեսության աշխատողներ:

Ժողովում Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի 1982 թվականի ընթացքում կատարած աշխատանքների մասին ընդարձակ հաշվետու զեկուցումով հանդես եկավ կոմիտեի նախագահ Վարդգես Համապասալյանը:

Իր զեկուցման սկզբում նա նշեց, որ հաշվետու ժամանակաշրջանում առավել ամրապնդվել են հայրենիք-Սփյուռք փոխադարձ կապերը, և կոմիտեի կատարած աշխատանքը իր կարևոր նպաստն է բերել հայապահպանության հայրենասիրական գործին: Այնուհետև զեկուցողը գոհունակություն արտահայտեց, որ ամենուրեք սփյուռքահայության գերակշիռ մեծամասնությունը հայրենասիրական անկեղծ զգացումներով է կապված Սովետական Հայաստանի հետ, և նրանց խորին համոզմամբ ամբողջ հայության օթևանն ու միակ հայրենիքը Սովետական Հայաստանն է, որտեղ, Սովետական հզոր Միության հովանու ներքո, ստեղծված են խաղաղ ու ապահով ապրելու և ստեղծագործելու բոլոր նպաստավոր պայմանները:

Այս անդրադառնալով հաշվետու տարում կոմիտեի գործունեությանը՝ զեկուցողը նշեց, որ 1982 թ. հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին

կոմիտեի նախաձեռնությամբ Երևանում կազմակերպվել է սփյուռքահայ մշակութային միությունների ղեկավարների հավաք, որի ընթացքում հավաքի մասնակիցների համար կատարվել են Սովետական Հայաստանի 60-ամյա նվաճումներին վերաբերող մի շարք շահեկան դասախոսություններ: Սույն դասախոսությունների առթիվ տեղի է ունեցել մըտքերի անկաշկանդ փոխանակություն: Սփյուռքահայ մշակութային կազմակերպությունների ներկայացուցիչները պատմել են իրենց զարգացման կյանքի իրավիճակի, իրենց դժվարությունների ու կարիքների մասին՝ անելով նաև օգտակար դիտողություններ փոխադարձ կապերի ամրապնդման նպատակին ուղղված: «Սփյուռքահայ գործիչների այսօրինակ հանդիպումները, — ընդգծեց զեկուցողը, — ամրապնդում են ոչ միայն հայրենիք-Սփյուռք կապերը, այլև նպաստում են աշխարհի տարբեր երկրներում ապրող հայ գաղթօջախների մշակութային գործիչների փոխադարձ կապերի ուժեղացմանը... Այս կարգի հավաքների կազմակերպումը կոմիտեի գործունեության նոր ձևերից է, նոր քայլ հայրենիք-Սփյուռք փոխադարձ կապերի ընդլայնման ուղղությամբ»:

Կոմիտեի նախագահը նշեց նաև, որ հայրենիք-Սփյուռք կապերի սերտացմանը մեծապես նպաստել են կոմիտեի ամենամյա առաքումները Սփյուռք, որոնք տարեցտարի ավելանում են: Հաշվետու տարում Սփյուռք են առաքվել տասնյակ հազարավոր օրինակներով տարբեր բնույթի գրքեր (զեղարվեստական, երաժշտական, հայագիտական գրքեր, դպրոցական դասագրքեր և այլն), ինչպես

նաև բազմաձևապար օրինակ հայրենական պարբերականներ, ամսագրեր և թերթեր:

Կոմիտեն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձրել թեմատիկ լուսանկարչական ցուցահանդեսների առաքմանը, որոնք բավական հստակ պատկերացում են տվել մայր հայրենիքի 60-ամյա նվաճումների մասին:

Սփյուռքի դպրոցներին ուղարկվել է 1550 բուկետ-համալիր՝ հայ գրականության և արվեստի նշանավոր գործիչների դիմանկարներով:

Սփյուռքահայ օտարախոս երիտասարդության ազգային ինքնագիտակցության վարթունքին նպաստելու նպատակով 1981 թ. վերջերին կոմիտեն մի նոր նախաձեռնություն է հանդես բերել: Արտասահման են ուղարկվել հայ ժողովրդի պատմության անցյալին ու ներկային վերաբերող փոքրիկ բրոշյուրներ, որոնք Հ. Բ. Ը. Միության միջոցներով ԱՄՆ-ում թարգմանվում են անգլերեն և հրատարակվում: Հաշվետու ժամանակամիջոցում ուղարկված է «Հայագիտակ» ընդհանուր խորագիրը կրող այդպիսի 10 բրոշյուր:

Մայր հայրենիքի նկատմամբ սփյուռքահայության տածած խոր սիրո դրսևորումներից է այն, որ Սփյուռքի հայրենասիրական կազմակերպություններն ու միությունները, ինչպես նաև անհատ մարդիկ սեփական միջոցներով ձեռք են բերում մեր ժողովրդի՝ աշխարհով մեկ ցրված հոգևոր արժեքները և հաճախ մեծ դժվարություններ հաղթահարելու գնով ուղարկում հայրենիք: Բացի հոգևոր արժեքներից, սփյուռքահայերը մայր հայրենիք են ուղարկել ժամանակակից սարքավորումներ, հապվագյուտ իրեր ու հրատարակություններ, որոնք հանձնվում են հանրապետության թանգարաններին, գրադարաններին, համապատասխան հիմնարկներին:

Հայրենիք-Սփյուռք կապերի ընդլայնմանն ու ամրապնդմանը մեծապես նպաստել են փոխադարձ այցելություններն ու մշակութային գործիչների նպատակային գործուղումները: Սփյուռքահայ մշակութային միությունների և հայրենասիրական կազմակերպությունների աշխատանքների աշխուժացման, հայրենասիրական ոգու խորացման և Սփյուռք-հայրենիք կապի վարձացման գործում կարևոր նշանակություն են ունեցել հաշվետու տարում հայրենի ծանոթ գրողների, արվեստագետների, գիտնականների, հասարակական կազմակերպությունների ղեկավար աշխատողների և այլ մտավորականների այցելությունները Լիբանան, Սիրիա, Հորդանան, Քուվեյթ, Կանադա, Միացյալ Նահանգներ, Բրազիլիա, Արգենտինա, Ֆրանսիա, Անգոլա, Բելգիա, Հոլանդիա, Ավստրիա, Շվեյցարիա և այլ երկրներ ու նրանց ելույթ-

ները այդ երկրների հայկական համայնքների ծոցում գործող հասարակական տարբեր կազմակերպությունների և միությունների կողմից կազմակերպված հրապարակային հավաքույթներին ու հանդիսություններին:

Նույն ժամանակամիջոցում մեծ թվով ըսփյուռքահայեր են այցելել մայր հայրենիք տուրիստական խմբերով ու մասնավոր հրավերներով, նաև բուժման ու հանգստի նպատակով: Կոմիտեն հյուրընկալել է Բուենոս Այրեսի «Մարի Մանուկյան» երկրորդական վարժարանի շրջանավարտներին, Ֆրանսիայից ԺԱՖ-ի երիտասարդական և Ամերիկայից «Հայաստանյայց Եկեղեցվո երիտասարդական» կազմակերպությունների մի խումբ ներկայացուցիչների: ԱՄՆ-ից ժամանած երիտասարդների խմբի համար լրացուցիչ կազմակերպվել են հայոց լեզվի և գրականության, երգեցողության ու պարի միասնա դասընթացներ: Կոմիտեում ստեղծվել է «Հետաքրքիր հանդիպումների ակումբ» Երևանի կրթական բարձրագույն հաստատություններում սովորող սփյուռքահայ ուսանողների համար:

Հաշվետու տարեշրջանում, առաջին անգամ լինելով, սփյուռքահայ ուսանողներից կազմված մի խումբ ամռանը մասնակցել է Իջևան-Հրապրան երկաթուղու շինարարական աշխատանքներին:

Ինչպես անցյալում, այնպես էլ անցնող ամռան ամիսներին արտասահմանյան 19 երկրներից հայրենիք են ժամանել 143 ըսփյուռքահայ դպրոցականներ՝ հայրենի պիտանքական ձամբարներում իրենց ամառային արձակուրդներն անցկացնելու համար:

Սփյուռքահայ ուսուցիչների համար կազմակերպվող ամենամյա վերապատրաստման դասընթացներին հաշվետու տարում մասնակցել են 14 երկրներից ժամանած 41 ուսուցիչներ: Նրանց համար դասախոսություններ են կարդացել հանրապետության անվանի մասնագետներ:

1982 թվականի հոկտեմբերին Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վաչագան Ա-ի հրավերով Հայաստան է այցելել Հ. Բ. Ը. Միության 14 հոգուց բաղկացած խումբը՝ գլխավորությամբ Միության նախագահ Ալեք Մանուկյանի՝ մասնակցելու Մայր Աթոռում կառուցված «Ալեք և Մարի Մանուկյան գանձատան» բացման հանդիսություններին: Այդ առթիվ Ալեք Մանուկյանի պատվին ընդունելություններ են կազմակերպվել ՀՍՍՀ Մինիստրների խորհրդում, կոմիտեում:

1982 թվականին ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Արգենտինայից, Մերձավոր Արևելքից, Եվրոպական երկրներից և հայկական այլ գաղթօջախներից կոմիտեի պաշտոնական հրավե-

րով հայրենիքում հյուրընկալվել են բազմաթիվ սփյուռքահայ հասարակական և մշակութային անվանի գործիչներ:

Հայաստանի մշակութային կյանքում նշանակալից իրադարձություն էր «Հայագիտական միջազգային գիտաժողովը», որին մասնակցում էին աշխարհի տարբեր երկրների հայագետներ: Այդ առթիվ գիտաժողովին մասնակցած բոլոր հայ գիտնականների համար հատուկ հանդիպում և ընդունելություն է կազմակերպվել կոմիտեում, ուր շոջափվել են Սփյուռք-հայրենիք կապերի վարգացման հարցերը:

Նախագահի հաշվետու լեկուցումից հետո ծավալվեց մտքերի փոխանակություն:

Սփյուռքի հայկական պանպան գաղթօջախներ կատարած իրենց ուղևորությունից ստացած տպավորություններով և գործնական մի շարք առաջարկություններով ժողովում հանդես եկան արձակագիր Սերո Խանվադյանը, Հայաստանի հեռուստատեսության և ռադիոհաղորդումների պետական կոմիտեի նախագահի տեղակալ, պրոֆ. Գևորգ Խրլոպյանը, ՍՍՀՄ գեղարվեստի ակադեմիայի ան-

լամ, գեղանկարիչ Գրիգոր Խանջյանը, Հայաստանի պետական արխիվային վարչության պետ, դոկտոր, պրոֆեսոր Աշոտ Հարությունյանը, Հայկ. ՍՍՀ լուսավորության մինիստրության արտաքին կապերի բաժնի վարիչի տեղակալ Սարգիս Յափուջյանը, հայրենի անվանի դերասան և բեմադրիչ Մհեր Մկրտչյանը և ուրիշներ:

Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նախագահությունը համալրվեց նոր անդամներով: Կոմիտեի նախագահության անդամ ընտրվեցին Հայաստանի գրողների միության վարչության նախագահ Վարդգես Պետրոսյանը, Հայաստանի նկարիչների միության վարչության նախագահ Սարգիս Մուրադյանը, Հայկ. ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդին առընթեր արտասահմանյան տուրիզմի վարչության պետ Հենրիկ Լիլոյանը, Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի տնօրեն, Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամ Սեն Արևշատյանը և հեռուստատեսության ու ռադիոյի պետական կոմիտեի նախագահի տեղակալ Գևորգ Խրլոպյանը:

